

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-V Examination: Oct/Nov.-2023

Economics (Optional) Paper-XI

ECOO11: History of Economic Thoughts- I

Day and Date: Monday, 04/12/2023

Total Marks: 60

Time: 2.30 PM To 4.30 PM

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 A word classical economist was firstly used by .....
A) Adam Smith B) David Ricardo C) Thomas Malthus D) Karl Marks
- 2 ----- economist is includes as a classical economist.
A) Adam Smith B) David Ricardo C) Thomas Malthas D) All of Above
- 3 David Ricardo has firstly propounded..... theory.
A) Interest B) Profit C) Wedge D) Rent
- 4 According to malthus depression create because of -----
A) Surplus production B) Low production foodgrains C) Centralization of wealth D) Consumption of labour
- 5 ----- is the author of the book " Principles of Political Economy" published in 1817.
A) Adam Smith B) David Ricardo C) Karl Marx D) Thomas Malthus
- 6 Due ..... the surplus production condition is create in economy.
A) Capital accumulation B) Lack of consumption C) A and B Both D) Economic depression
- 7 According to fredric list there is no any chance for backward and underdeveloped countries getting benefit from.....policy.
A) Open trade B) protected trade C) A and B Both D) None of these
- 8 According to Lists economic thoughts Nations productivity was depends on.....
A) Cultural and administrative institutions B) Nations value C) Nations economic policy D) all of above
- 9 ----- have to give first priority at the time of nations economic policy making.
A) Individuals interest B) National interest C) Social interest D) All of these
- 10 ----- was the first stage of Friedrich Lists stages of economic development.
A) Framing stage B) Hunter or savagery stage C) Cowherd and Animal husbandry stage D) Industrial stage
- 11 Karl Marx said that ..... economy will destroyed due to their internal controversy.
A) Capitalist B) Socialist C) Communist D) Mixed
- 12 According to Karl Marx every produced good has .....type of value.
A) Value of utility B) Value of exchange C) Value of utility and exchange D) None of these

- 13 ----- means difference between value generated by work of labour and benefit of that labour.
 A) Surplus value B) Value of labour C) Value of utility D) Value of exchange
- 14 According to Marx "exploitation of labour was happen because of specific production interest of social structure of .....
- A) Socialism B) Capitalism C) Communism D) All the above
- 15 According to Marx in capitalistic economy use of money for..... purpose.
 A) Medium of exchange B) Accumulation of wealth C) Medium of capital formation D) All of the above

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Adam Smith's concept of Division of Labour.
- 2 Theory of Gluts
- 3 Theory of Trade Protection
- 4 Karl Marx's Theory of Surplus Value

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 State the solutions suggested by Malthus for Controlling Population.
- 2 Describe the Nature of Agricultural Stage of Economic Growth.
- 3 State the Karl Marx's concept of Centralisation of Capital.
- 4 Explain Karl Marx's concept of Destruction of Capitalism.

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Explain Adam Smith's Theory of Value.
- 2 Critically evaluate the economic thoughts of Frederick List.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 सनातनवादी अर्थशास्त्रज्ञ असा शब्दप्रयोग सर्वप्रथम ----- यांनी केला.
 अ) अँडम स्मिथ ब) डेव्हिड रिकार्डो क) थॉमस माल्थस ड) कार्ल मार्क्स
- 2 सनातनवादी संप्रदायामध्ये..... ह्या अर्थशास्त्रज्ञाचा समावेश होतो.
 अ) अँडम स्मिथ ब) डेव्हिड रिकार्डो क) थॉमस माल्थस ड) वरील सर्व
- 3 डेव्हिड रिकार्डो यांनी प्रथम..... सिद्धांत मांडला.
 अ) व्याज ब) नफा क) वेतन ड) खंड
- 4 माल्थस यांच्या मते ----- मुळे मंदी निर्माण होते.
 अ) अतिरिक्त उत्पादन ब) न्यून धान्य उत्पादन क) संपत्तीचे केंद्रीकरण ड) श्रमिकांचा उपभोग
- 5 "द प्रिन्सिपल्स ऑफ पॉलीटीकल इकॉनॉमी " या १८१७ मध्ये प्रकाशित झालेल्या ग्रंथाचा लेखक.....होय.
 अ) अँडम स्मिथ ब) डेव्हिड रिकार्डो क) कार्ल मार्क्स ड) थॉमस माल्थस

- 6 अर्थव्यवस्थेत अतिरिक्त उत्पादनाची परिस्थिती ..... यामुळे निर्माण होते.
अ) भांडवल संचय ब) न्यून उपभोग क) अ आणि ब दोन्ही ड) आर्थिक मंदी
- 7 फेडरिक लिष्टच्या मते, मागास आणि अविकसित देशांना ..... धोरणातून कोणताही फायदा मिळण्याची शक्यता नसते.
अ) खुला व्यापार ब) संरक्षित व्यापार क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही
- 8 लिस्टच्या आर्थिक विचारानुसार राष्ट्राची उत्पादनशक्ती ..... वर अवलंबून असते.
अ) सांस्कृतिक व प्रशासकीय संस्थांवर ब) राष्ट्राच्या मूल्यांवर क) राष्ट्राच्या आर्थिक धोरणांवर ड) वरील सर्व
- 9 लिस्टच्या मते, देशाच्या आर्थिक धोरण निश्चिती वेळी ..... ला प्राधान्य द्यावयास हवे.
अ) व्यक्तीहीतास ब) राष्ट्राहीतास क) समाजहितास ड) वरील सर्व
- 10 लिस्टच्या आर्थिक विकासाच्या टप्प्यातील पहिली अवस्था.....होय.
अ) शेतकरी अवस्था ब) शिकारी अगर रानटी अवस्था क) पशुपालन किंवा गुराखी अवस्था ड) कारखानदारी अवस्था
- 11 ----- अर्थव्यवस्था त्यांच्यातील अंतर्गत संघर्षामुळे नष्ट होईल असे कार्ल मार्क्स म्हणतो.
अ) भांडवलशाही ब) समाजवादी क) साम्यवादी ड) मिश्र
- 12 मार्क्सच्या मते, प्रत्येक उत्पादित वस्तूला ..... प्रकारचे मूल्य असते.
अ) उपयोगिता मूल्य ब) विनिमय मूल्य क) उपयोगिता व विनिमय मूल्य ड) यापैकी नाही
- 13 ----- म्हणजे कामगारांच्या कामातून निर्माण होणारे मूल्य व कामासाठी मोबदला म्हणून कामगाराला देण्यात येणारे मूल्य यामधील तफावत होय.
अ) अतिरिक्त मूल्य ब) श्रम मूल्य क) उपयोगिता मूल्य ड) विनिमय मूल्य
- 14 मार्क्सच्या मते, श्रमिकांचे शोषण हे ..... समाजरचनेच्या विशिष्ट उत्पादन संबंधातून झालेले असते.
अ) समाजवादी ब) भांडवलशाही क) साम्यवादी ड) वरील सर्व
- 15 मार्क्सच्या मते, भांडवलशाही अर्थव्यवस्थेत पैशाचा उपयोग ..... साठी केला जातो.
अ) विनिमयाचे माध्यम ब) संपत्ती संचयाचे साधन क) भांडवल जमा करावयाचे साधन ड) वरील सर्व

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 अँडम स्मिथची श्रमविभागणीची संकल्पना
- 2 आर्थिक अरिष्टाचा सिद्धांत
- 3 व्यापारासाठीची संरक्षण निती
- 4 कार्ल मार्क्सचा अतिरिक्त मूल्याचा सिद्धांत

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 लोकसंख्या नियंत्रणाचे थॉमस माल्थस यांनी सांगितलेले उपाय सांगा.
- 2 आर्थिक विकासाच्या शेतकी अवस्थेचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- 3 कार्ल मार्क्स यांच्या भांडवलाच्या केंद्रीकरणाची संकल्पना स्पष्ट करा.
- 4 कार्ल मार्क्स यांची भांडवलशाहीच्या विनाशाची संकल्पना स्पष्ट करा.

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 अँडम स्मिथ यांचा मूल्य सिद्धांत स्पष्ट करा.
- 2 फेडरिक लिस्ट यांच्या आर्थिक विचारांचे टीकात्मक परीक्षण करा.

*****

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 सनातनवादी अर्थशास्त्रज्ञ असा शब्दप्रयोग सर्वप्रथम ----- यांनी केला.
अ) अँडम स्मिथ ब) डेव्हिड रिकार्डो क) थॉमस माल्थस ड) कार्ल मार्क्स
Option 4
- 2 सनातनवादी संप्रदायामध्ये..... ह्या अर्थशास्त्रज्ञाचा समावेश होतो.
अ) अँडम स्मिथ ब) डेव्हिड रिकार्डो क) थॉमस माल्थस ड) वरील सर्व
Option 4
- 3 डेव्हिड रिकार्डो यांनी प्रथम..... सिद्धांत मांडला.
अ) व्याज ब) नफा क) वेतन ड) खंड
Option 4
- 4 माल्थस यांच्या मते ----- मुळे मंदी निर्माण होते.
अ) अतिरिक्त उत्पादन ब) न्यून धान्य उत्पादन क) संपत्तीचे केंद्रीकरण ड) श्रमिकांचा उपभोग
Option 1
- 5 "द प्रिन्सिपल्स ऑफ पॉलीटीकल इकॉनॉमी " या १८१७ मध्ये प्रकाशित झालेल्या ग्रंथाचा लेखक.....होय.
अ) अँडम स्मिथ ब) डेव्हिड रिकार्डो क) कार्ल मार्क्स ड) थॉमस माल्थस
Option 2
- 6 अर्थव्यवस्थेत अतिरिक्त उत्पादनाची परिस्थिती ..... यामुळे निर्माण होते.
अ) भांडवल संचय ब) न्यून उपभोग क) अ आणि ब दोन्ही ड) आर्थिक मंदी
Option 1
- 7 फेडरिक लिष्टच्या मते, मागास आणि अविकसित देशांना ..... धोरणातून कोणताही फायदा मिळण्याची शक्यता नसते.
अ) खुला व्यापार ब) संरक्षित व्यापार क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही
Option 1
- 8 लिस्टच्या आर्थिक विचारानुसार राष्ट्राची उत्पादनशक्ती ..... वर अवलंबून असते.
अ) सांस्कृतिक व प्रशासकीय संस्थांवर ब) राष्ट्राच्या मूल्यांवर क) राष्ट्राच्या आर्थिक धोरणांवर ड) वरील सर्व
Option 4
- 9 लिस्टच्या मते, देशाच्या आर्थिक धोरण निश्चिती वेळी ..... ला प्राधान्य द्यावयास हवे.
अ) व्यक्तीहीतास ब) राष्ट्रहीतास क) समाजहितास ड) वरील सर्व
Option 2
- 10 लिस्टच्या आर्थिक विकासाच्या टप्प्यातील पहिली अवस्था.....होय.
अ) शेतकरी अवस्था ब) शिकारी अगर रानटी अवस्था क) पशुपालन किंवा गुराखी अवस्था ड) कारखानदारी अवस्था
Option 2
- 11 ----- अर्थव्यवस्था त्यांच्यातील अंतर्गत संघर्षामुळे नष्ट होईल असे कार्ल मार्क्स म्हणतो.
अ) भांडवलशाही ब) समाजवादी क) साम्यवादी ड) मिश्र
Option 1
- 12 मार्क्सच्या मते, प्रत्येक उत्पादित वस्तूला ..... प्रकारचे मूल्य असते.
अ) उपयोगिता मूल्य ब) विनिमय मूल्य क) उपयोगिता व विनिमय मूल्य ड) यापैकी नाही

Option 3

13 ----- म्हणजे कामगारांच्या कामातून निर्माण होणारे मूल्य व कामासाठी मोबदला म्हणून कामगाराला देण्यात येणारे मूल्य यामधील तफावत होय.

अ) अतिरिक्त मूल्य ब) श्रम मूल्य क) उपयोगिता मूल्य ड) विनिमय मूल्य

Option 1

14 मार्क्सच्या मते, श्रमिकांचे शोषण हे ..... समाजरचनेच्या विशिष्ट उत्पादन संबंधातून झालेले असते.

अ) समाजवादी ब) भांडवलशाही क) साम्यवादी ड) वरील सर्व

Option 4

15 मार्क्सच्या मते, भांडवलशाही अर्थव्यवस्थेत पैशाचा उपयोग ..... साठी केला जातो.

अ) विनिमयाचे माध्यम ब) संपत्ती संचयाचे साधन क) भांडवल जमा करावयाचे साधन ड) वरील सर्व

Option 4

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 अँडम स्मिथची श्रमविभागणीची संकल्पना

Ans:

2 आर्थिक अरिष्टाचा सिद्धांत

Ans:

3 व्यापारासाठीची संरक्षण निती

Ans:

4 कार्ल मार्क्सचा अतिरिक्त मूल्याचा सिद्धांत

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 लोकसंख्या नियंत्रणाचे थॉमस माल्थस यांनी सांगितलेले उपाय सांगा.

Ans:

2 आर्थिक विकासाच्या शेतकी अवस्थेचे स्वरूप स्पष्ट करा.

Ans:

3 कार्ल मार्क्स यांच्या भांडवलाच्या केंद्रीकरणाची संकल्पना स्पष्ट करा.

Ans:

4 कार्ल मार्क्स यांची भांडवलशाहीच्या विनाशाची संकल्पना स्पष्ट करा.

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 अँडम स्मिथ यांचा मूल्य सिद्धांत स्पष्ट करा.

Ans:

2 फेडरिक लिस्ट यांच्या आर्थिक विचारांचे टीकात्मक परीक्षण करा.

Ans:

*****